

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра лісового та садово-паркового господарства

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету лісового
господарства та екології

Анатолій ВИШНЕВСЬКИЙ

2026

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ШТУЧНЕ РОЗВЕДЕННЯ ДИЧИНИ»

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)

Галузь знань: Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

Спеціальність: Н4 Лісове господарство

Освітня програма: Лісове господарство

Освітня програма: Мисливське господарство

Розробники: Кратюк Олександр Леонідович, д.б.н., професор, професор
кафедри лісового та садово-паркового господарства

Інформація про викладача

Викладач (-і)	Кратюк Олександр Леонідович
Профайл викладача (-ів)	Кратюк Олександр Леонідович
Контактна інформація	oleksandr.kratiuk@polissiauniver.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	http://m.polissiauniver.edu.ua/course/view.php?id=5885
Консультації	Очні та онлайн консультації через Zoom, Telegram, Viber щовівторка з 13.00 до 17.00

Робоча програма навчальної дисципліни «Штучне розведення дичини»
затверджена на засіданні кафедри лісового та садово-паркового господарства

Протокол від «31» серпня 2026 р. № 2
Завідувач кафедри

(підпис)

Юрій СІРУК

Погоджено із гарантом
освітньої програми Лісове господарство

(підпис)

Олена АНДРЕЄВА

Погоджено із гарантом
освітньої програми Мисливське господарство

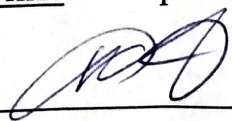

(підпис)

Олександр КРАТЮК

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету лісового
господарства та екології

Протокол від «31» серпня 2026 р. № 1

Голова НМК

(підпис)

Олександр КРАТЮК

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Загальна кількість кредитів – 3 годин -90 змістових модулів – 2	Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина	Вибіркова	
		Рік підготовки:	
	Спеціальність Н4 Лісове господарство	2-й	2-й
		Семестр	
		3-й	3-й
		Лекції	
	Рівень вищої освіти: <i>Другий (магістерський)</i>	10 год.	4 год
		Практичні	
		14 год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		66 год.	82 год.
		Форма підсумкового контролю:	
		залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань і практичних навичок щодо біологічних та технологічних основ штучного розведення мисливської дичини, її утримання, годівлі, вирощування, ветеринарно-санітарного забезпечення, адаптації та випуску в мисливські угіддя з урахуванням принципів раціонального використання та збереження мисливських ресурсів..

Завдання дисципліни полягає у вивченні біологічних особливостей основних видів мисливської дичини, технологій її утримання, годівлі, розмноження та вирощування в штучних умовах; освоєнні основ інкубації та вирощування молодняка; вивченні ветеринарно-санітарних і профілактичних заходів; формуванні навичок оцінювання придатності мисливських угідь, організації транспортування, адаптації та випуску штучно вирощеної дичини; опануванні методів обліку, мічення та контролю результатів інтродукції; вивченні біотехнічних заходів щодо покращення кормових і захисних властивостей угідь; формуванні вмінь оцінювати ефективність штучного розведення та забезпечувати раціональне використання, відтворення й охорону мисливських ресурсів.

Передумовою вивчення дисципліни є володіння базовими знаннями з основ лісівництва, лісознавство, лісової таксації, лісових культур*, дендрології*, лісомисливського господарства**, біології мисливських тварин** та біотехнії** (* - для ОПП «Лісове господарство», ** - для ОПП «Мисливське господарство»).*

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких компетентностей:

а) інтегральної: *ІК. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері лісового і мисливського господарства.*

б) загальної: (ЗК):

ЗК 5. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

в) спеціальних (СК):

СК 2. Здатність забезпечувати сталий розвиток лісового господарства.

СК 4. Здатність розробляти та реалізовувати поточні та стратегічні плани розвитку підприємств лісової галузі, беручи до уваги ресурси, ризики, а також економічні, правові та екологічні аспекти.

СК 7. Здатність розробляти, впроваджувати та оцінювати ефективність реалізації заходів з охорони, збереження та відтворення мисливських ресурсів.*

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 5. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері лісового господарства та у ширших контекстах, забезпечувати якість, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

ПРН 14. Оцінювати, моделювати та прогнозувати основні механізми функціонування популяцій мисливських тварин у природних та напіввільних умовах, визначати та підвищувати їх ресурсний потенціал сучасними інноваційними методами з огляду на раціональне використання тваринного світу.*

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати: мету, методи і завдання штучного розведення дичини; історію становлення та розвитку галузі; класифікацію та організацію дичеферм; технологію розведення дичини; міжнародні та українські організації зі штучного розведення дичини; особливості біології, екології та етології мисливських тварин, які сприяють їх розведенню; основи біотехнії; основні методи і способи дичерозведення;

вміти: організовувати штучне розведення та утримання дичини; застосовувати технології інкубації, годівлі та вирощування молодняка; забезпечувати ветеринарно-санітарні заходи; оцінювати придатність мисливських угідь; організовувати транспортування, адаптацію та випуск дичини; проводити облік, мічення та контроль результатів випуску; здійснювати біотехнічні заходи для підвищення збереженості дичини; оцінювати ефективність штучного розведення та дотримуватися природоохоронних вимог.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати додатково такі soft skills:

- екологічна свідомість – формування відповідального ставлення до диких тварин, природних екосистем, біорізноманіття та раціонального використання мисливських ресурсів;
- професійна етика – розуміння необхідності гуманного поводження з тваринами, дотримання природоохоронних норм, ветеринарно-санітарних вимог і принципів відповідального ведення мисливського господарства;
- критичне та аналітичне мислення – уміння аналізувати інформацію, оцінювати умови утримання та розведення дичини, визначати причини проблем і знаходити оптимальні рішення;
- комунікативні навички – здатність чітко висловлювати думки, обговорювати професійні питання та ефективно взаємодіяти з колегами, фахівцями й працівниками мисливських господарств;
- командна робота – формування навичок спільного виконання практичних завдань, розподілу обов'язків, взаємодопомоги та відповідальності за спільний результат;
- організованість і планування – уміння планувати технологічні, ветеринарно-санітарні та біотехнічні заходи, визначати послідовність їх виконання та дотримуватися встановлених термінів;
- прийняття рішень – здатність самостійно оцінювати ситуацію та обирати доцільні способи утримання, вирощування, транспортування й випуску дичини;
- відповідальність – усвідомлення особистої відповідальності за стан поголів'я, результати виробничої діяльності, дотримання ветеринарних вимог і збереження природних ресурсів;
- увага до деталей – розвиток здатності помічати зміни у поведінці та стані птахів, умовах їх утримання, якості кормів і санітарному стані приміщень;
- адаптивність і гнучкість – здатність пристосовувати технологічні рішення до зміни погодних умов, стану поголів'я, особливостей угідь та інших виробничих обставин.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 (ЗМ1). Теоретичні основи штучного розведення дичини.

Тема 1 (Т1). Історичний огляд розвитку штучного розведення дичини.

- 1.1. Історія дичерозведення*
- 1.2. Історія штучної інкубації*
- 1.3. Фазанарій «Холодна Гора»*
- 1.4. Розведення мисливського фазана на території Житомирської області*

Тема 2 (Т2). Штучне розведення та його значення.

2.1. *Поняття про «зоокультуру»*

2.2. *Характеристика штучного розведення дичини*

2.3. *Екологічне обґрунтування необхідності штучного розведення дичини*

Змістовий модуль 2 (ЗМ2). Практичні аспекти штучного розведення дичини

Тема 3 (Т3). Організація дичеферми.

3.1. *Економічні особливості організації штучного розведення дичини*

3.2. *Дичеферма як виробниче господарство*

3.3. *Споруди дичеферми*

Тема 4 (Т4). Технологія розведення фазанів у розплідниках.

4.1. *Загальні відомості.*

4.2. *Утримання батьківського поголів'я*

4.3. *Утримання молодняка*

4.4. *Яйцекладка*

4.5. *Вимоги до якості інкубаційних яєць*

4.6. *Дезинфекція і зберігання яєць*

4.7. *Інкубація яєць*

4.8. *Вирощування молодняка*

Тема 5 (Т5). Управління поголів'ям в умовах штучного розведення.

5.1. *Вилучення диких ратичних*

5.2. *Олень благородний*

5.3. *Лань європейська*

5.4. *Муфлон європейський.*

5.5. *Дикий кабан*

4. Структура навчальної дисципліни

Структура курсу	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лекції	практ.	лаб	сам.р.		лекції	практ.	лаб	сам.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи штучного розведення дичини										
Тема 1 (Т1). Історичний огляд розвитку штучного розведення дичини	18	2	2		14	18	1	1		16
Тема 2 (Т2). Штучне розведення та його значення	18	2	2		14	18	1	1		16

Разом за змістовним модулем 1	36	4	4		28	36	2	2		32
Змістовий модуль 2. Практичні аспекти штучного розведення дичини										
Тема 3 (Т3). Організація дичеферми	18	2	2		14	18	1	0,5		16,5
Тема 4 (Т4). Технологія розведення фазанів у розплідниках	18	2	4		12	18	0,5	1		16,5
Тема 5 (Т5). Управління поголів'ям в умовах штучного розведення	18	2	4		12	18	0,5	0,5		17
Разом за змістовним модулем 2	54	6	10		38	54	2	2		50
Усього годин	90	10	14		66	90	4	4		82

5. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
Змістовий модуль 1.				
1	T1	Історія штучного розведення дичини	2	1
2	T2	Екологічне обґрунтування штучного розведення дичини	2	1
Змістовий модуль 2.				
3	T3	Основи організації вольєра-розплідника	2	0,5
4	T4	Технологія інкубації яєць	2	0,5
5	T4	Нормування поживних речовин в раціоні фазанів	2	
6	T4	Ветеринарно-профілактичні заходи у розпліднику-фазанарії	2	0,5
7	T5	Спрямоване вирощування та інтродукція молодняка фазанів у мисливські угіддя	2	0,5
Разом			14	4

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовний модуль 1			
1.	Тема 1. Історичний огляд розвитку штучного розведення дичини 1. Зародження та розвиток дичерозведення в давнину і середньовіччі. 2. Розвиток штучного розведення дичини у XIX–XX століттях. 3. Становлення фазанівництва та інших напрямів дичерозведення в Україні.	14	16

	4. Основні етапи розвитку технологій розведення мисливських видів у неволі. Кейс: Проаналізувати еколого-економічні тенденції розвитку дичерозведення в Україні. Доповідь: «Сучасний розвиток фазанівництва в Україні».		
2.	Тема 2. Штучне розведення та його значення 1. Розвиток сучасних технологій штучного розведення дичини. 2. Екологізація дичерозведення. 3. Особливості вибору об'єкта та системи утримання дичини. Кейс: Обґрунтувати вибір виду дичини для утримання, системи утримання та технології розведення. Доповідь: «Основні напрями та перспективи розвитку штучного розведення дичини в сучасному мисливському господарстві». Дискусія: «Штучне розведення – господарська діяльність чи природоохоронний захід?»	14	16
Змістовний модуль 2			
3.	Тема 3. Організація дичеферми 1. Класифікація дичеферм. 2. Типи господарств (дичеферм). 3. Підходи до розвитку галузі штучного розведення дичини. Кейс: Проаналізувати організацію дичеферми з повним циклом. Доповідь: «Наукові дичеферми: значення, проблеми на перспективи функціонування». Практикум: Розробити схему дичеферми з позначенням основних виробничих об'єктів і коротко обґрунтувати технологічні, санітарні та організаційні рішення.	14	16,5
4.	Тема 4. Технологія розведення фазана у розплідниках 1. Формування та утримання батьківського поголів'я. 2. Умови утримання і годівлі фазанів. 3. Організація збору, зберігання та підготовки інкубаційних яєць. 4. Технологія інкубації яєць фазанів. 5. Виведення та первинне сортування фазанят. 6. Технологія вирощування молодняка фазанів Кейс: Визначити критерії готовності молодняка до випуску в мисливські угіддя. Доповідь: «Облік, оцінювання продуктивності та ефективності розведення фазанів». Практикум: Розрахунок складу повнораціонної сухої кормової суміші для фазана мисливського.	12	16,5
5.	Тема 5. Управління поголів'ям в умовах штучного розведення 1. Підготовка тварин до випуску в мисливські угіддя. 2. Адаптація та інтродукція вирощених тварин. 3. Вибракування, заміна та поповнення поголів'я 4. Облік продуктивності, приросту та відходу. 5. Підготовка молодняка до реалізації, розселення або випуску в мисливські угіддя. 6. Економічна ефективність управління поголів'ям Кейс: Оцінити рівень збереженості молодняка та визначити можливі причини його відходу. Доповідь: «Ефективне управління поголів'ям дичини в умовах штучного розведення». Практикум: Розробити план управління поголів'ям, визначивши оптимальну вікову та статеву структуру, потребу в племінному поголів'ї, рівень збереженості, обсяги выбракування та кількість	12	17

	молодняка для подальшого випуску в мисливські угіддя.		
Всього		66	82
	Разом	66	82

7. Методи навчання

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання:

- *словесні (лекція, пояснення, бесіда, дискусія);*
- *наочні (демонстрація, ілюстрація, презентація);*
- *практичні (виконання практичних завдань, розв'язання ситуаційних задач і кейсів);*
- *проблемно-пошукові;*
- *дослідницькі;*
- *самостійна робота здобувачів освіти (анотація опрацьованого матеріалу, вирішення задач, проведення розрахунків, підготовка доповідей, написання наукових статей/тез);*
- *робота з навчальною та науковою літературою;*
- *аналіз виробничих ситуацій.*

8. Форми контролю і методи оцінювання

(у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Основними видами контролю результатів навчання під час вивчення дисципліни «Штучне розведення дичини» є: поточний і підсумковий.

Поточний контроль здійснюється у формі усного та письмового опитування, тестування, виконання завдань самостійної роботи, підготовки презентацій та доповідей.

Після вивчення курсу застосовується підсумковий контроль у формі заліку. Підсумкова оцінка визначається як середнє арифметичне значення оцінювання знань і вмінь здобувача вищої освіти за поточний та підсумковий контроль за 5-бальною системою з наступним переведенням в 100-бальну шляхом множення середнього значення на коефіцієнт переведення 20. Здобувач вищої освіти одержує підсумкову оцінку за залікову навчальну дисципліну, якщо за результатами контролю він набрав 60 і більше балів. Якщо за результатами поточного контролю здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів, він повинен виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів із дисципліни. Якщо за результатами поточного контролю здобувач вищої освіти набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він також може виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів підвищити свою підсумкову оцінку з дисципліни. Здобувач додатково може отримати бали (до 5) за виконання індивідуального завдання.

9. Питання для підсумкового контролю (орієнтовні)

1. Що таке штучне розведення дичини та яке його значення для мисливського господарства?
2. Які основні періоди розвитку дичерозведення виділяють та чим вони характеризуються?
3. Яку роль відіграло фазанівництво в історії розвитку штучного розведення дичини?
4. Які основні види дичини почали розводити в штучних умовах у новий та сучасний періоди?
5. Яке значення для розвитку вітчизняного дичерозведення мали фазанарії та ферми з розведення мисливських птахів?
6. Які переваги має штучна інкубація порівняно з природним насиджуванням яєць?
7. Де і коли виникли найдавніші відомі системи штучної інкубації та які принципи їх роботи використовувалися?
8. Який внесок у розвиток штучної інкубації зробили Дж. Порто, К. Дреббель та Р.-А. Реомюр?
9. Які основні фактори необхідно забезпечити для нормального розвитку зародка під час штучної інкубації?
10. Як удосконалення конструкції інкубаторів у XVIII–XIX століттях вплинуло на можливість масового розведення птиці та дичини?
11. Які чотири періоди виділяють в історії дичерозведення?
12. Які види дичини першими почали розводити в штучних умовах?
13. Коли фазанівництво набуло широкого поширення в Європі?
14. Які удосконалення були внесені в конструкцію інкубаторів у XVI–XIX століттях?
15. Яке значення мало створення «Асканії-Нової»?
16. Коли було відкрито фазанарій «Холодна гора»?
17. Які види дичини розводили в Україні у XX столітті?
18. Як штучне розведення сприяє відновленню чисельності рідкісних і зникаючих видів?
19. Які основні напрями та перспективи розвитку штучного розведення дичини в сучасному мисливському господарстві?
20. Що таке «зоокультура»?
21. Охарактеризуйте рівні розвитку зоокультури.
22. Які сучасні напрями ведення зоокультури вам відомі?
23. У чому полягає специфіка процесу одомашнення?
24. Поняття «дика тварина».
25. Охарактеризуйте антропогенні фактори та їх вплив на мисливські угіддя й дичину.
26. Уявлення про ємність середовища та її типи.
27. Які особливості формування ємності середовища в природних умовах та внаслідок людського втручання?

28. Якого значення набуває штучне розведення дичини для поповнення угідь дичиною?
29. Що таке синантропізація тварин та яке її значення?
30. Які основні системи утримання батьківського поголів'я фазанів застосовують у фазанаріях?
31. Чому тривале утримання батьківського поголів'я фазанів є небажаним?
32. Які основні споруди та приміщення повинні бути у вольєрі-розпліднику?
33. Чим відрізняються акліматизатори від брудерних приміщень?
34. Які вимоги висуваються до конструкції вигулів для молодняку фазанів?
35. Які основні вимоги ставляться до годівниць і поїлок для фазанів різного віку?
36. Для чого фазанам необхідні сідала, навіси та пісочні ванни?
37. Яке призначення гніздових садків при вирощуванні фазанят під квочками?
38. Яке значення має природне та штучне освітлення для росту, розвитку і розмноження фазанів?
39. Яким ветеринарно-санітарним та організаційним вимогам повинна відповідати система виробничих і підсобних приміщень вольєра-розплідника?
40. Які основні етапи технології інкубації яєць фазанів?
41. Які вимоги висуваються до якості яєць перед закладанням в інкубатор?
42. Які основні параметри режиму інкубації необхідно контролювати?
43. Скільки діб триває інкубація яєць мисливського фазана?
44. Для чого здійснюють періодичний поворот яєць під час інкубації?
45. Яке значення має температура та відносна вологість повітря для розвитку ембріона?
46. Що таке овоскопування і на яких етапах інкубації його проводять?
47. Які основні категорії відходів інкубації та що вони означають?
48. Які наслідки можуть виникнути при перегріванні або недогріванні яєць?
49. Як визначають результативність інкубації та показник виводимості молодняку?
50. За якими основними показниками нормують раціони фазанів?
51. Що таке обмінна енергія та в яких одиницях її вимірюють?
52. Від чого залежить потреба фазанів в обмінній енергії?
53. Яке значення має сирий протеїн у раціоні?
54. Що таке енерго-протеїнове відношення?
55. Які амінокислоти є лімітуючими для фазанів?
56. Чому необхідно нормувати вміст вітамінів у комбікормі?

57. Яке значення мають кальцій і фосфор у живленні фазанів?
58. Для чого використовують премікси та антиоксиданти?
59. Які кормові компоненти є основними джерелами енергії та протеїну?
60. Яка роль мінеральних речовин і мікроелементів у раціоні?
61. Чому необхідно дотримуватися максимально допустимих норм введення окремих кормів?
62. Які основні завдання ветеринарно-профілактичних заходів у розпліднику-фазанарії?
63. Які вимоги висуваються до розміщення виробничих приміщень фазанарію?
64. У чому полягає принцип «чорно-біле» при організації роботи фазанарію?
65. Які правила особистої гігієни та санітарного режиму повинні дотримуватися працівники фазанарію?
66. Які основні етапи проведення профілактичної дезінфекції приміщень та обладнання?
67. У чому полягає призначення та особливості проведення дезінвазії, дезінсекції та дератизації?
68. Які вимоги встановлюються до якості, зберігання та ветеринарного контролю кормів?
69. Які вимоги висуваються до карантинування птиці, що надходить у фазанарій?
70. Які параметри мікроклімату необхідно контролювати під час вирощування молодняка фазанів?
71. Яке значення мають ветеринарно-санітарні заходи для профілактики захворювань і збереження поголів'я фазанів?
72. Яка мета спрямованого вирощування молодняка фазанів, призначеного для випуску в мисливські угіддя?
73. Які заходи сприяють формуванню у фазанят лякливості та обережної поведінки?
74. Чому важливо обмежувати контакт фазанят із людиною в перші дні життя?
75. Які основні вимоги висуваються до мисливських угідь, призначених для інтродукції фазанів?
76. У якому віці рекомендується випускати фазанів у мисливські угіддя та від чого залежить цей термін?
77. Які основні вимоги необхідно дотримувати під час транспортування фазанів?
78. Для чого використовують адаптаційні вольєри та загороди перед випуском фазанів?
79. Якою має бути тривалість адаптаційної перетримки фазанів перед їх випуском?

80. Які кормові та захисні заходи необхідно здійснювати в угіддях після випуску фазанів?

81. Які фактори визначають успішність інтродукції та виживання штучно вирощених фазанів у мисливських угіддях?

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Розподіл балів оцінювання знань здобувачів вищої освіти у семестрі за видами навчальних занять з дисципліни «Штучне розведення дичини»

Поточний та періодичний контроль						Сума балів
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			Індивідуальне самостійне завдання	
T1	T2	T3	T4	T5		
5	5	5	5	5	5	100

Оцінювання кожного з виконаних практичних завдань здійснюється за такими критеріями:

5 балів – здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки;

4 бали – здобувач вищої освіти достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки;

3 бали – здобувач вищої освіти відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки;

2 бали – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань;

1 бал – здобувач вищої освіти не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді; **0 балів** – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом та

не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Під час оцінювання знань і вмінь здобувачів можуть бути враховані результати навчання, отримані у **неформальній освіті**. Для цього, здобувач освіти, що має підтвердження про результати навчання у неформальній освіті (сертифікат, диплом чи інший документ), звертається із письмовою заявою в деканат факультету і складає підсумковий контроль предметній комісії. Наявність підтверджуючих документів є підставою для зарахування окремої теми лекційного чи практичного заняття, змістовного модуля чи всього навчального матеріалу дисципліни за умови, що програма неформальної освіти повністю відповідає робочій програмі дисципліни.

Шкала оцінювання: університетська (100-бальна) та національна

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Для заліку
90-100	Зараховано
75-89	
60-74	
менше 60	Не зараховано

11. Політики дисципліни

Політики курсу «Штучне розведення дичини» вибудовуються із урахуванням норм законодавства України щодо академічної доброчесності, у т. ч. щодо використання штучного інтелекту, та регламентних документів щодо організації навчання у Поліському університеті.

Політика щодо відвідування: задля успішного засвоєння теоретичних знань і формування компетентностей здобувачі освіти зобов'язані регулярно відвідувати заняття, брати активну участь у обговоренні ключових питань теми, виконувати необхідний мінімум навчальної роботи.

Політика щодо дедлайнів: індивідуальні та самостійні роботи здобувачі освіти мають здавати вчасно, відповідно до плану заняття. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, участь у конференціях, тривога, відсутність світла тощо) термін зарахування навчальних завдань може бути подовжений за погодженням із викладачем курсу. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, зараховуються зі зниженням оцінки.

Політика щодо комунікації із викладачем: у разі виникнення певних труднощів при вивченні дисципліни здобувач освіти може звертатися до викладача у години консультацій за додатковими роз'ясненнями.

12. Ключові терміни навчальної дисципліни

№	Термін	Відповідник англійською мовою
1	Штучне розведення дичини	Artificial game breeding
2	Фазани	Pheasants

3	Дичеферма	Game farm
4	Інкубація яєць	Egg incubation
5	Молодняк	Young stock
6	Вирощування	Rearing
7	Інтродукція	Introduction
8	Адаптація	Adaptation
9	Мисливські угіддя	Hunting grounds
10	Випуск дичини	Game release
11	Біотехнічні заходи	Biotechnical measures
12	Кормова база	Forage base
13	Адаптаційні вольєри	Adaptation enclosures
14	Дичавіння	Acclimatization to the wild
15	Збереження мисливської фауни	Conservation of game fauna

13. Рекомендована література

Основна

Волох А.М. Вирощування диких копитних : монографія. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 400 с.

Євтушевський М.Н. Мисливські тварини України на волі та в вольєрах: монографія. Черкаси: Вертикаль, 2012. 376 с.

Корж О.П. Штучне розведення дичини : навчальний посібник / О.П. Корж та ін. Суми: Університетська книга, 2012. 224 с.

Додаткова

Бондаренко В.Д. Біотехнія. Львів: ІЗМН, 1998. 260 с.

Бондаренко В.Д. Біотехнія. Львів: ІЗМН, 2002. 352 с.

Бугрин Л.М., Партика Т.В., Похалюк О.М. Елементи технології створення пасовищ для оленя лісового в умовах вольєрного розведення. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2018. Т.28, № 2. С. 37–40.

Волох А. М. Напіввільне вирощування диких тварин як альтернатива традиційному тваринництву та мисливству. *V Всеукр. з'їзд екологів з міжнар. участю: Збір. наукових праць*. Вінниця. 2015. С. 149.

Євтушевський М. Інтродукція плямистого оленя в Україні. *Лісовий і мисливський журнал*. 2007. №1. С.44–45.

Катиш С.В. Дичерозведення на території лісостепової і степової зон України (на прикладі Полтавської і Запорізької областей). *Біологічні системи*. 2016. Т.8, вип. 2. С. 219–227.

Корж О.П., Фролов Д.О. Зоокультура як наукова основа збереження рідкісних та зникаючих видів. *Питання біоіндикації та екології*. 2008. Вип. 13, № 2. С. 151–157.

Кратюк О.Л. Характеристика вольєрів Західного Полісся. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2019, т. 29, № 5. С. 36–39.

Кратюк О.Л., Гузій А.І., Власюк В.П., Бездітко Л.В. Характеристика вольєрів для ратичних *Artiodactyla* на території Житомирської області. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2018, т. 28, № 2. С. 50–53.

Кратюк О.Л. Видовий склад та динаміка чисельності ратичних *Artiodactyla* у вольєрах на території Житомирської області. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2018, т. 28, № 3. С. 34–37.

Кратюк О.Л. Видовий склад та динаміка чисельності ратичних *Artiodactyla* у вольєрах на території Центрального Полісся. *Екологічні науки*. 2018, т. 24, № 1. С. 117–121.

Кратюк О.Л. Характеристика вольєрів Центрального Полісся. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2019, т. 29, № 1. С. 54–56.

Кратюк О. Л., Власюк В. П., Рибак В. О. Напіввільне утримання оленя плямистого *Cervus nippon* на території Центрального Полісся. *Екологічні науки*. 2021. № 2(35). С. 104–109.

Пепко В. О. Санітарно-гігієнічна оцінка вольєрних комплексів для диких копитних тварин та удосконалення технології їх утримання: автореф. дис... к. с.-г. н. Харків, 2021. 24 с.

Порядок утримання та розведення диких тварин, які перебувають у стані неволі або в напіввільних умовах (наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України). № 429 (зі змінами №400 від 30.10.2017). (2010).

Про мисливське господарство та полювання : Закон України від 22.02.2000 р. № 1478-III (зі змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14#Text>

Проців Олег. Вольєрне господарство графа Потоцького. *Лісовий вісник*. 2018а. № 5–6. С. 38–39.

14. Електронні інформаційні ресурси

Бібліотечно-інформаційний ресурс (наукові статті, автореферати дисертацій та дисертації, навчальні матеріали, студентські роботи, матеріали конференцій, патенти, статистичні матеріали, наукові звіти):

Інституційний репозитарій Поліського національного університету (<http://ir.polissiauniver.edu.ua/>);

Житомирська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Олега Ольжича (<http://www.lib.zt.ua/>, 10014, м. Житомир, Новий бульвар, 4, (0412) 37-34-65);

Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua/>, м. Київ, просп. Голосіївський, 3, +380 (44) 524-81-36).

<https://www.face.eu/> Європейська федерація мисливських та природоохоронних асоціацій ([FACE](https://www.face.eu/) - European Federation for Hunting and Conservation).

<https://www.fedfa.com/> Федерації європейських фермерів-оленьярів (FEDFA – Federation of European Deer Farmers Associations).

<https://iduba.info/> Міжнародної асоціації заводчиків оленів та диких ратичних (IDUBA – International Deer and Wild Ungulate Breeders Association).

<https://www.cic-wildlife.org/> International Council for Game and Wildlife Conservation (Міжнародна рада з охорони дичини та дикої природи (CIC).

<https://hunter-council.com.ua/> Українська ловецька рада.

<https://www.uahhg.org.ua/> Всеукраїнська асоціація мисливців і користувачів мисливських угідь.

www.terioshkola.org.ua - Українське теріологічне товариство.

www.birdlife.org.ua - Українське товариство охорони птахів.

<https://utmr.org.ua/>, www.uoor.com.ua - Українське товариство мисливців та рибалок.

www.rada.gov.ua - Офіційний вебпортал Верховної Ради України.

www.redbook-ua.org - Червона книга України.

www.pzlow.pl – Польська мисливська асоціація.

www.pzlow.pl/lowiecpolski/ - Польський мисливець

www.silvarium.cz - Чеський лісомисливський портал.

www.cms.int - сайт Боннської конвенції.

www.cites.org - сайт Вашингтонської конвенції (CITES).

www.cbd.in - сайт Конвенції про біологічне різноманіття.

Online курси від EdEra <https://study.ed-era.com/uk/dashboard/course?userCourseId=1724369&authuser=0#!5124>

Prometheus. [Каталог курсів від Prometheus: безкоштовні, платні, з сертифікатом і без](#)

Дія. Освіта. <https://osvita.diia.gov.ua/>